

Sve su bibliografske jedinice donesene po međunarodnim bibliotekarskim načelima, s time da su neka načela prilagođena namjeni ovoga Vodiča. Tako je npr. donesen i podatak u kojoj knjižnici odnosno u kojem arhivu se može naći pojedini priručnik ili karta. I u slučajevima kada je poznat autor, on se ne donosi na početku bibliografske jedinice već njezin stvarni naslov.

Na kraju knjige je kazalo imena (osoba i mjesta) za bibliografiju priručnika o organizacijskoj strukturi. Osim imena autora, ovo kazalo sadrži i pregled pojedinih institucija koje su izdale pojedine priručnike. Posebno je izrađeno kazalo za bibliografiju upravnih karata. Kazalo pojmova i mjesta za upravnu povijest odnosi se samo na prvi dio knjige. U prilogu knjige su i upravne karte pokrajina za razdoblja najbitnijih upravnih podjela (1754, 1782-1790, 1803-1805, 1813, 1816-1822/25, 1825-1849, 1849).

Urednik je kao podnaslov ove knjige naznačio da je ona »Povijesno-bibliografski vodič«. Za arhivske radnike, a i sve one koji proučavaju povijest institucija, ova knjiga je svojevrsni »vademecum« - pomagalo koje vodi arhivskog radnika da posegne za drugim priručnicima koji će mu omogućiti da utvrdi teritorijalnu i stvarnu nadležnost pojedinih ustanova te da identificira pojedine osobe koje se često samo prezimenom navode u spisima.

Nadamo se da će objavljivanje ovog »povijesno-bibliografskog priručnika« biti poticaj da sličan vodič izradimo i za područje Hrvatske.

Josip Kolanović

GUIDA DEGLI ARCHIVI DIOCESANI D'ITALIA, vol. I, Città del Vaticano 1989-1990, str. 300

Udruženje crkvenih arhivista (Associazione archivistica ecclesiastica) sa sjedištem u Vatikanu, osnovano 1956. godine, predložilo je na svome Kongresu (VII) u Bariju 1966. g. zamašan plan sastavljanja i objavljivanja Vodiča biskupijskih arhiva Italije. Na kasnijim se kongresima podržavala korist i potreba toga Vodiča, a njegovo je ostvarenje potakla na XIV. kongresu crkvenih arhivista u Rimu 1982. Vrhovna uprava državnih arhiva Italije i ponudila svestranu pomoć sa željom da vodiči biskupijskih arhiva budu nezaobilazna dopuna Općem vodiču državnih arhiva Italije. Konačna je odluka o početku rada na spomenutim vodičima pala na Kongresu u Loretu 1984. godine. Prvi plodovi toga rada objelodanjeni su u prvoj knjizi koja je izašla iz tiska u Spoletu listopada 1990. godine. Predviđene su još dvije knjige koje su već u pripremi.

Predsjednik Udruženja crkvenih arhivista o. Vincenzo Monachino na dvadesetak je stranica u uvodu iznio sažeti historijat crkvenih arhiva, crkvene propise i zakone o arhivima i arhivalijama te opisao sam pothvat i ostvarenje Vodiča. Slijedi alfabetski popis preko 380 biskupija koje su postojale u Italiji 1985. g. i njihovu pripadnost regijama odnosno metropolijama. Uključen je i popis sjedinjenih ili ukinutih biskupija 1986. godine. Knjiga dalje nabraja alfabetskim redom vodiče 80 biskupijskih arhiva po regijama, zatim literaturu i kratice.

Vodiči biskupijskih arhiva objavljeni u prvoj knjizi nižu se alfabetskim redom. Oni imaju zajednički dio: naziv (Archivio diocesano di...), adresu, telefon, ime i prezime arhivista, pristupačnost građe, raspored rada u čitaonici, pomagala, usluge fotokopiranja, mikrofilmiranja, itd. Posebni dio svakog vodiča donosi kratak historijat tvorca, broj kutija, svežnjeva, knjiga ili dužnih metara arhivske građe, granične godine, serije predmeta, smještaj građe u ormare, na police i u sobe, druge fondove, itd. Svaki vodič pri kraju navodi: inventar građe, razna pomagala, objavljenu građu i djela nastala korištenjem fondova, bibliografiju i biblioteku, itd. Vodiči pojedinih naslovnika obuhvaćaju pretežno 2-3 stranice teksta. Najopširniji je vodič male biskupije Fiesole koji zaprema 9 stranica.

Prva knjiga sadržava i Tršćanski biskupijski arhiv (str. 292-294): Archivio diocesano di Trieste, Via Cavana 16, 34124 Trieste, tel. (040) 300-730. Arhiv je otvoren radnim danom od 10-12 sati; obuhvaća 1401 jedinicu (1566-1989); arhivska građa do 1780. godine manjkava je i seže do XV. stoljeća, ona od 1780. g. dalje cjelovita je i dobro sređena. Za istraživače istarske prošlosti važni su ovi nizovi: spisi dekanata Buzet, Kršan, Pićan, Pazin, Oprtalj i Umag od XVII. st. do 1945; kanonske vizitacije (1790-1945); pitanje glagoljice u liturgiji (1890-1910); šematizmi (1831-1940); školstvo (1792-1869) i dalje; parice matičnih knjiga (1835-1945). Postoje fondovi ukinutih biskupija: Novigrad sa 219 tomova i svežnjeva građe (XVI. st.-1831. g.) i Pićan s 2 kutije raznih spisa (XVI-XIX. st.). Bogatiji je fond sjedinjene Biskupije Kopar s 298 tomova, kutija i svežnjeva građe (1420-1830). Postoji i serija od 21 svežnja građe Buzetskog dekanata »in parte veneta dal 1874« kao i serija dokumenata Porečkog sabora. Za korištenje građe uz druga pomagala postoji 110 knjiga kazala i analitičkih repertorija. Uz arhiv postoji i biblioteka.

Ivan Grah